

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm III. Pervenit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

hanc tacitam seu virtualem conditionem haber, si promissario gratum fuerit, siue nisi is remiserit, aut condonarit. Vti dixi *cod. tr. 3. c. 9. n. 4. conclus. 3.*

3 Not. III. Si creditor in tali casu iuramentum remittere nolit, Judex eum cogere potest ad relaxandum, vel eo renitente, ipsemet illius Magistratus relaxationem facere potest, quia in hoc casu factum Iudicis supplet factum partis. Sicuti in simili docent *DD. l. Si ob causam, C. de enit.* quare etiam Magistratus secularis relaxationem facere potest, si promissio, vel contractus ad forum eius pertineat, & constet de obligatione recipientis, quod turpiter iuramentum receperit, & ille ad eius remissionem obligetur, vti docet *Abbas inc. seq. n. 3. Sanchez. l. 3. Moral. c. 22. n. 16. Molin. tract. 2. d. 149. n. 12. & dixi cit. tr. 3. c. 11. n. 9.*

CAPITVLVM II.

Pervenit.

PARAPHRASIS.

Arnulphus Comes Laudicensem Episcopum rebus suis spoliavit, eumque ad iurandum compulit, quod ablata repetere nolit, hoc audito, Pontifex respondit, Episcopum ex iuramento obligationem non contraxisse; veruntamen ad cautelam se eum à coacto isto iuramento absolueret, videtur sermo esse de rebus Ecclesie, quæ quodammodo Episcopi sunt, videlicet quoad utilitatem.

SUMMARIVM.

1. *Prelatus rebus Ecclesie spoliatus, iurans se non repetiturum res ablatas, nullam ex iuramento obligationem contrahit.*

Not. vnicum. Si Prelatus rebus Ecclesie spoliatus iuravit se non repetiturum, nullam ex iuramento obligationem contrahit, ita habetur in *text. & infrac. Sicut. 27. hoc tit. & docet glossa verb. Rebus. & verb. Possit. constringi. Ioan. Andr. hic. Abbas. num. 4.*

Probatur primò. Iuramentum, quod est

de re illicita, obligationem non parit, quia iuramentum non est vinculum iniquitatis. *C. Quemadmodum. 25. hoc tit.* atqui iuramentum hoc de re illicita est; cum enim Prelatus ratione publici officij ex iustitia obligatus sit ad res Ecclesie, quæ iniuste alienatae, vel ablatae sunt, repetendas, c. *Si quis Presbyterorum. 6. de reb. Ecclesia non alienandis*, sequitur, quod iuramentum de non repetendo sit de re illicita, & consequenter non obligatorium.

2. Iuramentum promissorium non valet, quatenus cedit in injustum præiudicium personæ tertiæ, Ecclesie, vel communitatis, siue, ut aliter dicam, quatenus cedit in præiudicium Juris publici, aut juris Superioris. c. *Venientes. 19. juncta glossa magna hoc tit. c. Si diligenti. 13. de foro competente.* Sed dictum iuramentum cedit in præiudicium Ecclesie, & publici juris, cum Prelatus non sit Dominus rerum Ecclesie, sed administrator & custos c. *Fraternitatem. 2. de donat.* Quare quod in hoc capitulo Papa absoluit Episcopum, id intelligi debet ad cautelam; vel absoluit eum, id est, sententialiter declaravit liberum esse à iuramento, sicut in simili habetur. *cap. Absoluimus. 4. juncta gloss. caus. 24. q. 1.*

CAPITVLVM III.

Pervenit.

PARAPHRASIS.

Promissum non infringit, qui in melius mutat, neque etiam aliquis fidem per iuramentum alteri cum conditionibus datam seruare cogitur, si constet illum conditiones non seruare.

SUMMARIVM.

1. *Promissum etsi iuratum non infringit, qui illud in melius commutat, quo sensu hoc verum.*
2. *In reciproco pacto, etiam iurato, conditio hæc suapte natura inest, si altera pars, quacum contrahitur, conditiones sibi prescriptas seruet.*

Prima

Prima Regula notand. Promissum quamvis juratum sit, non infringit, qui in melius mutat, intellige hoc, si promissario, seu illi, cui promissum, gratius & acceptius sit; quare si Deo quidpiam promissum, aut juratum est, semper in aliud opus, quod absolute melius, & consequenter Deo gratius est, propria auctoritate commutare licet. Vti docui *l. 4. tr. 4. c. 8. n. 19.* Sin autem homini seu in fauorem hominis iuramentum promissorium editum sit, non potest jurans promissum in aliud opus, etiam si promissario melius sit, commutare, ipso invito seu acceptum non habente, sicuti hic docet *Abbas & Felin. n. 2.* & sumitur ex *l. 2. §. Mutui. ff. de reb. creditis.* Vbi habetur, quod aliud pro alio creditore invito, solui non potest.

Altera Regula. In reciproco pacto, fœdere, aut transactione, tamen si jurata sit, cōditio si apte naturā inest, si altera pars, quācum contrahitur, aut fœdus inicit, cōditiones sibi præscriptas obseruet, at verò fidem frangenti, fides seruanda non est, vti docet *gl. in l. Cum preponas. 21. C. de pactis.* & habetur in *regula 75. in 6.* frustra quis fidem sibi postulat seruari ab eo, cui fidem à se præstitam seruare recusat.

Adde non esse improbable, quod *Sanob. l. 3. Mor. c. 17. n. 16.* dicit, huic doctrinæ locū etiam esse, si quis absolutam gratuitam promissionem iurata fecerit, v. g. se mutuo daturū, promissarius autē alij suo debito nō satisfaciatur, quod jurans propter ingratitude illius resilire possit à promissione, nam talis revocatio gratuitæ promissionis propter ingratitude secundum se concessa est. Vti tradit *Molin. tr. 2. de Inst. d. 272. n. 10.* Ergo etiam accedente iuramento licita manet, quando quidem iuramentum fortitur naturam & conditiones actūs cui adiungitur. c. *Quemadmodum. 25. hoc tit.*

CAPITVLVM IV.

Ego N.

PARAPHRASIS.

Episcopus in sui ordinatione iuramentum præstare debet, i. Fidelitatis & obedientiæ seruandæ erga sedem Apostolicam &

Romanam Pontificem canonicè electū, dein quod Papatum Ecclesiæ Romanæ & Canones, seu Regulas SS. PP. defendere velit ac retinere contra omnes homines, salvo Ordine suo, i. e. quatenus spectata Ordinis sui dignitate ac statu honestè ac deceter potest. Et quod vocatus ad Synodum, nisi Canonicum obstiterit impedimentum, accedere velit, Legatum quoque Apostolicæ sedis, si certum esse cognoverit, in eundo & redeundo honorificè tractare, & in necessitatibus adiuuare velit, denique quod limina Apostolorum annis singulis, per se vel per certum nuntium visitabit, nisi huius rei remissio ab ipso impetretur.

S V M M A R I V M.

1. *Episcopi & Prælati exempti, si dignitatem aut electionis suæ confirmationem à Papa accipiunt iuramentum sedi Apostolicæ edere debent.*
2. *Episcopus metu secularis potestatis consentiens in læsionem immunitatis Ecclesiæ, agit contra prædictum iuramentum.*
3. *Vocatus etiam à Metropolitano ad provinciale, à Papa ad generale concilium, comparere ipsemet, vel impeditus per legatum tenetur.*
4. *Episcopi singulis annis ad limina Apostolorum venire debent, nisi ea obligatio eis remittatur.*
5. *Sufficit tamen ut remoti ab Italia, itinere saltem duorum dierum de statu Ecclesiæ suæ scripto doceant.*

Not. I. Episcopi in suo ordine iuramentum edere debent sedi Apostolicæ, imò non tantum Episcopi, sed & alij omnes Prælati exempti, si dignitatem aut electionis suæ confirmationem à Romano Pontifice accipiant, sicuti hic testantur *Ioan. Andr. Abbas. Felin. in principio.*

Not. II. Episcopus qui timore secularis potestatis consentit in Iurisdictionis aut Immunitatis Ecclesiæ læsionem, agit contra iuramentum Apostolicæ sedi editum, quod Papatum & Regulas SS. PP. contra omnes

a a a homi-